СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 151. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, вівторок, 1-го липня 1947. — No. 151. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, July 1, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. Америки — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America — FIVE CENTS elsewhere

ВЧЕНІ ЗНОВУ ОСТЕРІГАЮТЬ СВІТ ПЕРЕД АТОМОМ

Принстон, Н. Й., 29 червня. — Вчені, які працювали над розвитком атомової бомби та які створили опісля окремий комітет знову звернулися до світа з апелем, вказуючи на „імперативну потребу встановити міжнародню контролю атомової енергії" під загрозою „загибелі нашого суспільства", якщо така контроля не буде встановлена. Вчені видали свою осторогу у звязку з невдачою Обєднаних Держав в намаганні створити міжнародну контролю цеї страшної сили та з турбот, що з хвилиною, „як два блоки держав поділеного світа нагромадять запас атомових бомб, тоді вже не можливо буде довше вдержати мир". Заяву та еляборат в справі атомової загрози представлено в місцевому Інституті для Прогресивних Студій, в приявності проф. д-ра Альберта Айнштайна та інших відомих в цілому світі американських вчених і представників науки.

НАЙБІЛЬША ПОВІНЬ ЗА 103 РОКІВ.
Вода в Мисисипі піднеслася на 39.18 стіп.

Ст. Луіс, 29 червня. — Сьогодні стан води в ріці Мисисипі був піднісся на 39.18 стіп понад нормальний рівень, чого не було вже від 103 років. Вода продовжує прибувати, заливаючи великі простори та наносячи великі шкоди, головно в стейті Ілиной. Військові і цивільні власті ведуть ратункову акцію.

ЗАГРОЗА ПОШИРЕННЯ СТРАЙКУ СУДНОБУДІВЕЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

Ню Йорк, 30 червня. — Страйк 42,000 суднобудівельних і суднoремонтних робітників в ярдах Бетлегем Стіл Компані загрожує поширитися на цілу країну та охопити біля 120,000 членів Промислової Юнії Моряків та Суднобудівельних Робітників (КІО), якщо переговори, які мають бути переведені сьогодні, не дадуть результату. Страйк в ярдах на Східньому [illegible]ся і теж в останніх днях обійшлося без інцідентів,

ДО СЕРЕДИ БУДЕ ВИРІШЕНА СПРАВА ПРОДОВЖЕННЯ КОНТРОЛІ ЧИНШУ.

Вашингтон, 29 червня. — В середу опівночі є останній речинець, до якого президент Труман має підписати, або відкинути ухвалений конгресом законопроект про продовження контролі чиншу (ренти) до 1 березня наступного року. Більшість демократичних і републиканських конгресменів бажають, щоби законопроект був підписаний. Президентське вето означало б негайне закінчення контролі чиншу, що має теж чимало своїх прихильників. Найбільш спірним пунктом в законопроекті є клявзуля, яка уповноважнює до „добровільного" піднесення чиншу на 15%. Існує загальне переконання, що президент підпише законопроект, який тільки частинно усуває, або моделює контролю чиншу, але продовжує її в основному.

А. Ф. П. ВВАЖАЄ НЕЛЕҐАЛЬНИМИ ДВА ПУНКТИ В НОВОМУ РОБІТНИЧОМУ ЗАКОНІ.

Вашингтон, 29 червня. — Правні заступники Американської Федерації Праці заявили вчера, що щонайменше два пункти в новому робітничому законі Тефта-Гартлі є протиконституційні й вони дораджуватимуть юніям ці два пункти не респектувати. Сюди належить заборона видатків юнійних грошей на політичні цілі та обовязок для юнійних урядників підписувати заяви, що вони не належать до комуністичної партії і не погоджуються з комуністичними та іншими принципами, які змагають до повалення уряду силою. Генеральний дорадник АФП, Джозеф А. Падвей, заявив, що „під оглядом правної аналізи є цей закон ще гірший, як це зразу проголосили урядники АФП".

НАЙБЛИЩІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА ПІД ЗНАКОМ СТОСУНКІВ ЗІ СОВЄТАМИ.

Вашингтон, 29 червня.—Бувший губернатор Канзас, Алфред М. Лендон, заявив вчера, що вибір республиканського кандидата на президента у виборах 1948 р. залежатиме у великій мірі від дальших стосунків Америки зі Совєтським Союзом та від евентуального здійснення пляну Генрі Волеса про створення третьої партії. Генерали Айзенгавер і МекАртур вирінають знову як перші кандидати на президентів з республиканської партії.

ЗБІЛЬШЕННЯ НУЖДИ ТА ВИЗИСКУ У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ.
Інтересні дані, проголошені Департаментом Праці.

Вашингтон, 29 червня. — У Місячному Перегляді Праці, органі, що його видає Бюро Статистики Праці в департаменті праці, подано сьогодні інтересні дані про це збільшення нужди і визиску робітників у Совєтському Союзі. В порівнанні з 25% збільшення заробітної платні, проголошеної урядом, ціни на раціоналізовані товарі та кошта прожитку там збільшились пересічно на 166 процентів, при чому ціни на хліб збільшилися на 240%.

Всім американцям гарантована свобода і рівність

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ПРО АМЕРИКАНСЬКУ ДЕМОКРАТІЮ.

Вашингтон, 29. червня. — Сьогодні тут закінчено річне зібрання Краєвого Обєднання для Прогресу Кольорових Народів (Нейшинел Асошіейшен фор Едвенсмент оф Колорд Піпл). З цеї нагоди понад 10,000 осіб вдалися до памятника Линколна, щоб віддати поклін цему великому піонірові в боротьбі за американські громадські вольності та людські права. Біля памятника виступили з промовами президент Труман, п-ні Елінор Рузвелт, сенатор Вайн Морз та Волтер Д. Гвайт, екзекутивний секретар Обєднання. Президент Труман в своїй промові заявив, що американська нація досягнула зворотний пункт в довгій історії своїх змагань за гарантію свободи і рівности всім американцям. „І якщо я кажу всім американцям, то я думаю всім американцям" — заявив президент. Говорячи про громадські вольності та права людини, президент Труман заявив, що ці права, здобуті в перших роках існування нашої республики, мають для нас неоцінену вартість і їх списано з метою „оборони громадян перед будьяким можливим тиранським актом нового уряду у цій країні". Нація — заявив президент — мусить піти ще дальше поза цей пункт, бо повстала потреба нових понять громадських прав, для збереження нашої спадщини. При цьому уряд мусить стати „приязно сторожким оборонцем прав і рівности всіх американців". Права американського громадянина можуть бути обмежені тільки його відповідальністю перед його країною. Останні залишки перегород між нашими громадянами — продовжував президент — мусять бути усунені, з хвилиною, як не має жодного виправдання для будьякої дискримінації. Президент Труман заявив, що кожна людина має право на порядний дім, право на виховання, право на добру медичну опіку, право на поплатну працю, право на рівну участь в публичних рішеннях за посередництвом голосування та право на справедливий суд. Президент признає, що багато з наших громадян зазнають ще обиди і несправедливості від інших, бо ще існують всілякі пересуди і наша нація вже не може ждати ще десятиліття, чи генерації, щоб це зло усунути. Тому, що наша демократія мусить бути перед світом така сильна, якою тільки ми можемо її зробити, вона мусить базуватися „на практичних доказах, що ми були в стані впорядкувати нашу власну хату". В підготовлювану тепер нашими представниками та представниками інших свободолюбних націй в О.Д. міжнародню хартію людських прав, вкладається сьогодні такі сподівання, які покладано колись на нашу Декляряцію Незалежности, Конституцію, Хартію прав, Проклямацію Еманципації. Президент вірить, що міжнародня хартія людських прав буде дальшим кроком вперед на довгому шляху людства в шуканні свободи і права. Запоруку того дає Комісія людських прав, в склад якої входять такі достойні громадяни світа, як дружина покійного президента, п-ні Елінор Рузвелт. Свою промову президент Труман закінчив цитатом Абрагама Лінкольна: „...Якщо подобається Господу Богу, який визначує долю націй, ми залишимось обєднаним народом і ми, покірно йдучи за Божим Провидінням, зробимо його продовжене національне існування джерелом нових [illegible] для цього самого і для [illegible] наступників, та для всіх кляс і станів людського роду". П-ні Рузвелт, яку представив екзекутивний секретар Обєднання Гвайт як ту, що „після 13 років, як перша лейді країни, стала сьогодні першою лейді світа", та поява якої викликала бурю оплесків, заявила, що вона прийшла на зібрання з молитвою в серці за згоду в світі. В Комісії О.Д. для списання хартії людських прав не має розбіжностей щодо одної справи, іменно, що „всі люди сотворені рівними" — заявила п-ні Рузвелт, додаючи, що сьогодні звернені на нас очі цілого світу, що дивляться на нас, як на націю, до повстання якої причинилось багато народів. А це зобовязує.

Попереднього дня річне зібрання згаданого Обєднання для Поступу Кольорових Народів прийняло резолюцію, на підставі якої виключається з організації „всі організовані кліки, політичні партії, або релігійні групи", які намагаються злобути контролю в Обєднанні, з метою підірвання визнаної та здійснюваної ним програми. Голова резолюційної комісії заявив, що ця резолюція звернена проти комуністів, які для своїх підривних цілей намагаються опанувати поодинокі клітини Обєднання.

Совєтська опозиція на конференції в Парижі

МОЛОТОВ ЗЛОМАВ УМОВУ ЩОДО ТАЄМНОСТИ ПРОЦЕДУРИ; ПЕРЕДБАЧУЮТЬ НОВУ „МЕРТВУ ТОЧКУ"; ПІДОЗРІВАЮТЬ СВІДОМИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ САБОТАЖ.

Париж, 30. червня. — Минулої пятниці в Парижі почалася конференція міністрів закордонних справ Великої Британії, Франції і Совєтського Союзу, завданням якої мало бути підшукання шляхів і засобів для здійснення пропозиції секретаря стейту ген. Маршала щодо американської допомоги для економічної відбудови Европи після одного пляну, створеного самими европейськими народами. Підозріння та скептицизм щодо доброї волі Совєтського Союзу в цій справі виявилися вже в суботу, як міністер Молотов висловився проти спільних і обєднаних заходів в усіх країнах европейського континенту, що пропонував ген. Маршал та що обстоюють Велика Британія і Франція. Сьогодні має відбутися чергове засідання і існують можливості, що вже теж останнє. Опозиція Молотова в цій основній справі створює „мертву точку" яку навряд чи пощастить ще перемогти. Крім того Молотов не додержав умови щодо таємности процедури конференції і вона була проголошена совєтською агенцією ТАСС. Місцева комуністична преса пише цілком виразно, що Молотов прийняв пропозицію міністрів Бевина і Бідо та погодився взяти участь в конференції з єдиною тільки метою не допустити до кристалізації західного бльоку на базі пропозицій американського секретаря стейту ген. Маршала. У Франції і Великій Британії не скривається переконання, що Молотов взяв участь в конференції тільки на те, щоб її саботувати.

УНРРА ЗАКІНЧУЄ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ, АЛЕ НЕ КІНЧАЮТЬСЯ ПОТРЕБИ ДОПОМОГИ.
АМЕРИКА ДАЛА 73% ВКЛАДУ В ТРИ-БІЛЬЙОНОВИЙ ФОНД УНРРА

Вашингтон, 30. червня. — Сьогодні в 12 годині в ночі офіціяльно перестане існувати т. зв. Адміністрація Обєднаних Держав для Допомоги і Відбудови, загально відома під скороченою назвою УНРРА (Юнайтед Нейшин Реліф енд Регабілітейшин Адміністрейшен). За чотири роки свого існування і своєї праці УНРРА видала на допомогу 17 знищеним війною країнам 3 більйони долярів, з чого 73% вкладу дали Злучені Держави Америки. В тому самому часі УНРРА репатріювала 7,000,000 воєнних втікачів та переміщених осіб і до останнього часу піклувалася більше ніж одним мільйоном тих, які відмовились від повороту до своїх країн та яких не репатрійовано силою. Дальше піклування цими людьми перебере на себе нова Міжнародна Організація для Скитальників (ІРО), а докищо — ними будуть піклуватися окупаційні та місцеві власті в тих країнах, де скитальники перебувають. З благодійної акції УНРРА скористала теж знищена війною і дальше нищена окупантом Україна. Зі закінченням діяльности УНРРА ще в жодному разі не кінчається потреба допомоги поодиноким країнам, що болючо відчують ліквідацію цеї допомогової організації, якщо в короткому часі не найдеться інших форм допомоги.

ПЕРОН ЗАПОВІДАЄ СЕНЗАЦІЮ.

Буенос Айрес, Аргентина, 29. червня (АП). — Аргентинське урядове пресове бюро повідомило вчера, що президент Перон виступить вкоротці по радіо зі „сензаційною декляраціею до всіх народів світа". Вважають, що Перон говорите про становище Аргентини між комуністичним та демокротичним світом.

ГЕРОЇЧНИЙ ЗМАГ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

ТРИ МІСЯЦІ ЗАТЯЖНИХ БОЇВ, В ЯКИХ БЕРЕ УЧАСТЬ АВІЯЦІЯ.

Українські втрати виносять 2,000 осіб; Втрат ворога не подано; Офіціяльне звідомлення варшавського уряду.

Варшава, 29 червня (АП). — Польсько-большевицький уряд сьогодні офіціяльно повідомив, що вже від трьох місяців т. зв. Польський Міжнародний Корпус Безпеки, при допомозі регулярної польської армії, веде наступ на позиції Української Повстанської Армії в південно-східній Польщі. За цей час в боях мали згинути 406 українських повстанців. В неофіціяльному повідомленні говориться, що загальні втрати Української Повстанської Армії виносять 2,000 осіб вбитими, пораненими і полоненими. В боях проти відділів УПА, що перебували в бункерах в лісистих околицях, польська армія користувалась кулеметами, гранатами та артилерією, при співдіянні авіяції. В урядовому повідомленні сказано, що за ці три місяці розбито в боях шість великих відділів УПА в районах Люблина, Кракова та Ряшева. Сотні українських повстанців мали попасти в полон. Між полоненими українцями мали б бути шістьох повстанців, яких робиться відповідальними за вбивство польського віце-міністра оборони, ген. Сверчевського 28 березня. Втрат ворога не подано. В повідомленні додається, що українців піддержують „фашистські залишки, вишколювані в Мюнхені". На полонених повстанців військові суди видали вироки смерти. Повідомлення агенції АП подала американська преса, деякі газети з малими коментарами. Ню Йорк Таймс тільки стверджує, що „українські меншини в Польщі від довшого часу домагаються автономії".

ГЕН. ДЕ ГОЛЬ ЗАКЛИКАЄ ФРАНЦУЗІВ ДОЛУЧИТИСЯ ДО ЗАХІДНИХ ДЕМОКРАТІЙ.

Париж, 29 червня. — Бувший президент Франції і герой французької визвольної боротьби проти націстів, ген. де Голь, виголосив сьогодні в Ліль промову в якій в найгострішій досі формі виступив проти комуністів та закликав французький нарід стати обєднано по стороні західних демократій, в обличчі „загрозливої ревалізації" між Злученими Державами та Совєтським Союзом. У звязку з безпосередньою загрозою виразного поділу Світа на два блоки, якщо Паризька конференція міністрів закордонних справ Англії, Франції і Совєтів закінчиться невдачою, виступ ген. де Голя звернув на себе окрему увагу.

КОМУНІСТИЧНИЙ ТЕРОР В ІТАЛІЇ.

Рим, 29 червня. — Сьогодні на площі св. Марка у Венеції була заповіджена промова премієра де Гаспері, що стягнуло на площу біля 9,000 осіб. Підчас промови премієра на слухачів напала озброєна в палиці банда комуністів. Кількадесять осіб були поранені, а премієр що мав промовляти з вікна бувшого королівського палацу, мусів перервати свою промову. Вкінці інтервеновала поліція, вживаючи сльозо-разових бомб. Бійка була загальна і комуністам при цьому теж обірвалось від християнських демократів.

БРИТАНЦІ ПРОПОНУЮТЬ ДОПОМОГОВУ ЧОТИРОРІЧКУ.

Лондон, 29. червня. — Сьогодні тут авторитетно повідомлено, що британський уряд планує чотирорічний плян для здійснення пропозицій Маршала щодо американської допомоги для відбудови Европи. Рівночасно в політичних колах говориться про велике обурення міністра Бевина поведінкою Молотова на конференції в Парижі, головно з приводу зломання ним умови про тимчасову секретність розмов.

НІМЦІ ПРОХАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ КОМУНІЗУ.

Нюрнберг, 29 червня (АП). — Керівник німецької соціял-демократичної партії д-р Курт Шумахер виступив сьогодні з промовою на другому конгресі своєї партії в Західній Німеччині, апелюючи до американських і британських властей, щоб допомогли економічно відбудувати західні зони країни. Відбудова цих зон, по його думці, матиме „великі політичні консеквенції" та величезне значення для боротьби проти поширювання комунізму.

АМЕРИКАНЦІ ЕВАКУЮЮТЬ ЗАХІДНІ АЛЕУТИ.

Шемя Айленд, Алеути, 29 червня. — Американська Армія почала сьогодні евакуацію Західних Алеутів залишаючи там бази і споруди, які побудовано коштом 100,000,000 долярів.

ГРЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР ЇДЕ ДО ПАРИЖА.

Атени, 29 червня (АП). — Грецький міністер закордонних справ Цальдаріс вчера заявив, що завтра він виїде літаком до Парижа порадитися з британським міністром Бевином щодо пляну Маршала в справі економічної відбудови Европи.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩОБ НЕ ВПАСТИ В ПРОПАСТЬ!

Роналд Рігeн, президент Гілди Фільмових Акторів, звязаної з Американською Федерацією Праці, звертає увагу загалу на шкоду, яку спричиняють не так отверті комуністи, але ті, що на ділі є комуністами, хоч прилюдно відпекуються і виступають тільки як „ліберальні" чи там „прогресивні". Такі закриті комуністи звичайно не говорять про потребу насильних революційних переворотів, ні про диктатуру пролетаріяту, а представляють себе тільки оборонцями покривджених робітничих мас в Америці, демократами і не-комуністами. Як такі вони вдираються в робітничі юнії й там вибиваються часто на важні становища, але як тільки захоплять владу в свої руки, так зараз вилізе шило з мішка. Бо тоді вони вже не турбуються демократією, ні американським робітником, ні не знаходять уже доброго слова, коли говорять про американську владу, чи про американську економічну систему. Та найгірше, що діставши владу не перебирають у ніяких засобах і брутально заставляють юнію робити це, що вони диктують.

Отсі помічення Рігена потвердили теж попередні президенти Гілди Фільмових Акторів, якими були: Едвард Арнолд, Роберт Монтгомері, Джордж Морфі. Ці загально відомі та славні актори заявляють, що комуністи є загрозою для робітничих юній. Вони кажуть, що комуністи хочуть загарбати юнії в свої руки, щоб їх таким чином легше й скорше знищити вертячи зі середини. Справжніх комуністів є у юніях мало, але вони хитрі: підставляють лібералів, щоб зробили за них роботу. З отвертими комуністами робітники розправилися б дуже скоро, але зі закритими, що виступають як ліберали, а не як комуністи, не так легко. Тому, кажеться далі, юнійне робітництво мусить цю справу добре розуміти й навчитись розпізнавати, звідки і від кого йде небезпека, а пізнавши це вичистити свою хату зі сміття.

Додамо, що Едвард Арнолд робить при цьому одну слушну заввагу. Він каже, що реакціонери повинні зрозуміти, що їхнє вороже наставлення до робітничих юній є грою в дутку комуністів, особливо тоді, як вони називають „червоним" і „комуністичним" кожне намагання юній поліпшити долю своїх членів.

Роботою в користь комуністів, кажеться далі, є теж це, коли американець зараз називає комуністом другого американця, як з ним не погоджується. Таке зачалося в часі війни, коли людину інших поглядів називано зараз фашистом, що робили, як відомо, головно комуністи. Як одно так і друге, кажуть президенти згаданої Гілди, є не-американським поступованням і помагає комуністам і фашистам, ворогам демократії, а не самій демократії.

Америка, кажеться далі, поступає вперед ідучи серединою шляху, прогресивного шляху, виминаючи комуністичну пропасть зліва й фашистську зправа. Комунізм і фашизм ведуть до тоталітаризму, який є зненавиджений американцями, зате американська, менш більш середня дорога, веде до дальшого поступу і кращого життя для усіх.

Допустити скитальців до Америки!

Конгресовий іміграційний підкомітет переводить тепер переслухання різних осіб в справі допущення більшого числа переміщених осіб з Европи до Злучених Держав. Діється це у звязку з відомим законопроєктом конгресмена Вилйема Дж. Стретона, републиканця з Ілиной. Цей законопроєкт, як відомо, є за те, щоби допустити до Злучених Держав поза іміграційною квотою 400,000 „дисплаcованих", або, як їх дехто називає „бездомних" осіб, і то впродовж найближчих чотирьох років, кожного року по 100,000.

Здавалось би, що ця гуманна й скромна пропозиція не повинна б знайти опозиції в такій країні, яка сама складається у подавляючій більшості з подібних емігрантів і саме їм завдячує свій розквіт і свою силу. Та видно, що так не є, а це тому, що маємо таких, які забули, чим були їхні діди і прадіди, чому вони сюди прийшли, та які ідеали нам залишили. Через це законопроєкт Стретона готов навіть не перейти в конгресі, а як перейде, то цілком певно з великим трудом, або в зміненім виді. Проти нього іде сильний спротив, не зважаючи на це, що за ним заявився президент Труман, та що його попирають визначні установи та такі особи, що займають найвищі становища, урядові, церковні, громадські, чи наукові.

Як знаємо за цим законопроєктом заявилися обидві найбільші робітничі організації через своїх предсідників, а то Вилйема Гріна з Американської Федерації Праці, та Филипа Морея з Конгресу Промислових Організацій. Поперла цей законопроєкт Федеральна Рада Христових Церков в Америці, а теж поперли Краєва Католицька Допомогова Рада і Американський Жидівський Конгрес. Сотні тисяч заяв дістав конгрес у цій справі з усіх сторін Америки, щоб ухвалити законопроєкт Стретона, який є властиво ділом Ирла Дж. Герисона, бувшого генерального комісара іміграції, який веде ще далі дуже широку акцію в цій справі. Перед кількома днями говорив він по радіо, апелюючи до конгресу, щоби приняти законопроєкт Стретона. Та проти нього виступив зараз по радіо Омар Б. Кечом від Ветеранів Чужинецьких Воєн, заявляючись проти допущення скитальців до Америки. Кечом казав, що є багато американських ветеранів, що є без праці й даху над головою. Виходило б, що вони ніби такі бездомні, як і скитальці в Европі... Кечом називав скитальців дармоїдами, які встидаються праці й воліють їсти даром хліб у таборах, ніж вертати домів, де треба б працювати. Таких елементів, казав Кечом, Америці не треба.

Біда в цьому, що це, що сказав Кечом, не є чимсь одиночним. Такі голоси про скитальців поширюються кимсь по цілій Америці. Що так є, можна пізнати, між іншим, і по тім, що діялося минулої середи в Ню Йорку на 57 річній конвенції Генеральної Федерації Жіночих Клюбів, себто організації, що обєднує яких три мільйони жінок в Америці. Між різними резолюціями, які запропоновано конвенції, була теж резолюція в справі попертя законопроєкту Стретона, себто, щоби допустити до Злучених Держав 400,000 скитальців з Европи. Ця резолюція, як відомо, перепала, бо за нею було 341 голосів, а 556 проти. Так сталося, хоч бувша предсідниця організації, як і нововибрана цю резолюцію гаряче попирала, а як вона перепала, то заявили, що це покриє ганьбою ціле американське жіноцтво. Одначе ще додали, і то цілком правдиво, що більшість американських жінок в Америці є цілком певно за допущення скитальців.

Шкоду, яку тим завдано акції за допущення скитальців, потім намагалося дещо зменшити, та дискусія над резолюцією виявила наглядно, яка сильна є ще опозиція проти допущення скитальців. Знайшлися жінки, що повторювали дослівно те саме, що казав ветеран Кечом про скитальців. Коли ж тим жінкам пригадувано, що й їхні предки були емігрантами, то вони казали, що це були інші люди, сильні фізично й духово, які вибирались до Америки з переконанням, що їм треба буде тяжко працювати, а не жити з чиєїсь ласки. Замітне теж і те, що багато жінок прибуло на конвенцію вже з інструкціями голосувати п р о т и допущення скитальців. Кажуть, що вони навіть не слухали аргументів інших делегаток, що цитували навіть Святе Письмо про голодних, нагих і бездомних, чи давали докази, що скитальці це дуже цінний і характерний людський матеріял, додаючи, що краще взяти скитальців до Америки, а ніж видавати річно з державної скарбниці сотні мільйонів долярів на їх утримання, як це тепер діється. Та це мало помагало, бо багато жінок прибуло як би з наказом від своїх організацій бути проти допущення скитальців до Америки. Та вкінці здоровий розум переміг і минулої пятниці конвенція знесла цю резолюцію і заявилась за законопроєктом Стретона.

Отже так є, що справа з допущенням більшого числа скитальців до Злучених Держав не стоїть добре. Тому публична опінія м у с и т ь далі впливати на конгресменів і сенаторів, бо противники законопроєкту Стретона далі працюють цілою силою, щоб його повалити. З усіх сторін повинні далі підніматись голоси: Ухваліть законопроєкт Стретона, допустіть скитальців до Америки.

Микола Чубатий.

Маршал поширив доктрину Трумана

На закінчення академічного року в Гарвардськім Університеті в Кембрідж, Масачусетс, виголосив промову секретар стейту Маршал з нагоди надання йому почесного титулу доктора правничих наук. Промова Маршала стала правдивою сензацією для цілого світу, зокрема для Европи, до тої міри, що британський секретар закордонних справ Бевин назвав її найважнішою промовою, яку виголосив якийнебудь державний муж від початку недавно закінченої світової війни.

У своїй промові Маршал подав до відома, що Америка підіймається при помочі своїх засобів уздоровити економічне положення Европи та тим способом зробити з неї активного та здорового партнера не тільки на полі економічнім, але також політичнім. Іншими словами Америка кидає свої величанські багацтва на те, щоби перевести одноцілий плян нової господарки Европи. В промові було виразно підкреслено, що не буде робитися різниці поміж недавними побідниками та переможеними, бо нормалізація життя Европи буде тільки тоді можлива, коли у всіх країнах цього континенту запанує нормальна праця та люди стануть продукувати і заробляти на своє життя та виліковувати глибокі рани, завдані війною.

Річ природна, що зараз насунулося питання, що властиво секретар Маршал розумів під Европою, себто чи розумів також Советський Союз з його зовсім відмінним ладом державного капіталізму та комуністичного життя советських громадян. Чи може він виключав Советську Росію та її сателітів? Маршал не виключив Советської Росії зі свого пляну уздоровлення Европи, одначе сама дійсність є така, що Совети мимо волі самі мабуть мусять себе виключити з тих добродійств американської помочи.

Совети не є державою чисто европейською. Навпаки, економічне життя Советів нині вже на половину перенесене до Азії й той процес пересування господарського життя до Азії відбувається дальше. Тим способом Совети вже з цеї причини як держава европейсько-азійська невповні підходить до пропонованого Маршалом економічного уздоровлення Европи.

Подруге, фінансова поміч у відбудові Европи буде і мусить відбутися під наглядом того, хто анґажує в це економічне підприємство свої більйонові суми. Совети противні всякій контролі на їх території, а тим самим навіть коли б вони погодилися приступити до Маршалового пляну економічного уздоровлення Европи, вони не схотіли б піддатися цій контролі, що її мусить Америка виконувати. Це друга причина, чому Совети не будуть могли стати країною, на яку та поміч буде розтягнена.

Третє, Совети ледви чи таку поміч зможуть прийняти з огляду на своє політичне внутрішнє положення. Совети обдурювали та дальше обдурюють своїх громадян-невільників, що комуністичний лад це спасення людства, натомість капіталізм це вже дегенерат, що мусить скоро закінчити своє життя не витримуючи конкуренції з комунізмом. Прийняти таку поміч з боку капіталістичної держави й то під контролею тої держави, це значить признатися до нездарности комунізму розвязувати навіть економічні проблеми, іншими словами, признатися до банкроцтва комунізму та підготовити собі скоро революцію. Раз комунізм не всилі розвязувати економічного уздоровлювання держави, так на віщо тридцятьлітня нужда та терпіння мільйонів советських підданих?

Пропозицію секретаря Маршала прийняли в Англії та Франції з ентузіязмом. Ініціятиву в підготовленні грунту під уздоровлення Европи взяв в свої руки британський секретар закорд. справ Бевин, який негайно виїхав до Парижа, де порішено звернутися до Молотова, щоби й він прийняв участь в їх нарадах. Одначе з цього, як Бевин та Атлі недавно атакували Совети як тюрму мільйонів людей, позбавлених основних прав людини, видно, що вони не думають церемонитися з червоною Росією, а нова економічна поміч не буде новим Ленд-Лізом, який Кремль обертав не тільки на поборювання націстів, але також на підтримання захитаного трону Політбюра то його шефа Сталіна. Кремль свідомий цього і коли Молотов погодився взяти участь в паризькій підготовчій конференції, то тільки на те, щоби зорієнтуватися, на що заноситься.

Пропонована відбудова економічного життя Европи виглядає на справу економії, а на ділі є це глибоке політичне потягнення, що доповняє та реалізує відому Доктрину Трумана на спинення поступу комунізму в світі. Уділяючи економічну допомогу Греції та Туреччині на спинення комунізму, президент Труман заявив, що Америка дасть допомогу всюди, де комунізм насилу схоче накинути свою владу.

Відокремлене уділювання помочі, то тут то там, означало б тільки латання дір в старих греблях, куди продирається повінь комунізму. Замість латати діри, Америка прийшла до переконання, що краще є побудувати сильну нову греблю проти комунізму.

Основною причиною теперішньої податливости західно-европейських народів зглядом комунізму є понад всякий сумнів економічна нужда. Нужда та розпучливе положення населення це найкраща почва під посів такої деструктивної доктрини, якою став у світі комунізм. Вилікується економічне життя західно-европейських країн, стануть люди заробляти та жити прилично, тоді й комунізму їм не схочеться, бож хіба ніхто не буде пхати голови в ярмо, як не мусить. Уздоровиться Европу економічно, так збудується такий протикомуністичний вал, що його драгтива комуністична доктрина не перейде. Річ природна, що економічно уздоровлена Европа, включно з Італією та Німеччиною (навіть без советської окупації) стане одним солідарним світом з Америкою та кожної хвилини на випадок потреби стане з Америкою проти Кремля.

Доктрина Маршала криє в собі щось більше. Президент Труман говорив тільки про оборону перед наступом та перед поширенням комунізму. Плян Маршала це наступ на країни оповані комунізмом. Совети не всилі економічно уздоровити себе, а деж тут мова про господарське уздоровлення своїх сателітів, Польщі, Румунії, Болгарії та Югославії. Ці країни свіжо опановані проросійськими агентами найдуться в грізнім господарськім положенню. Зростаючий добробут в сусідних державах мусить витворювати у тих країнах фермент та невдоволення комуністами або комуністами опанованими урядами та притягати ці країни в орбіту американської протикомуністичної політики. Доктрина Маршала про господарську відбудову Европи це розумно передуманий плян поставити Совети та їх сателітів в рішальне положення: піддатися під економічний та згодом політичний провід Америки, або відсепаруватися разом зі Советами в відокремлений світ нужди.

Хоч як большевики щільно замикають границі своєї держави на вісти з поза советської границі, то відбудова господарського життя та піднесений рівень прожитку населення Европи довго не дасться укривати й Совети мимо терору можуть найтися в стані повного ферменту.

Кремль це розуміє, тому, засадничо погоджуючися на участь у вступній конференції в Парижі, рівночасно закрив сам плян Маршала перед своїми масами, а навіть обставини, які заставили його вислати свого делегата до Парижа.

Ол. Луговий.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

63)

— То ти так недоцінював власних дітей? — озвалася дружина з кухні. — Ми з Ірусею певні були за них... То ж наші діти!...

— Ну, не гоноруйся так ними, не перехвалюй! — вдавав сердитого батько. Вийняв з кишені чекову книжку, виписав чек на імя обох дітей. Подав молодим з словами:

— Ось вам, пять тисяч. Можете з тими грішми робити, що лише забажаєте! Це вам за сьогоднішний вечір. А за годинник зждете до Різдвяних Свят...

Діти відмовилися разом.

— А ми з грішми що робитимемо? Нам непотрібно!...

— Так нехай лежать у банку на вашому рахунку. Гріх, щоб ми вам цяпали по парі долярів, аж як прохатимемо. Хочете, поїдьте собі на світ подивитися... Десь у скелисті гори, або на Схід.. Розпоряджайте собою по своїй вподобі...

— Ми не подружені ще! — засоромлено сказала Ірина.

— Правда, я й забув! — батько похопився. В очах людей ви чужі ще собі - люди... Треба вас цими днями звінчати, тай брикайте на здоровля, як самі знаєте!...

— Ви, небожата, забули, що — сказала Ірина Андріївна.

— Ну, то голосуйте! Та давайте нам їсти! — батько сміявся. — Так годиться своїх жовтодзюбів звінчати, от, хоча б у вівторок?... У понеділок, кажуть старі люди, тяжкий день!...

— Краще вже зждати до неділі! — радила мати Ірина.

— Певно! — Мати Марія піддержувала ту пораду. — Треба ж скликати гостей, приготуватися за тиждень.

— Це вже ваш клопіт, у мене все готове!... Гостей багато не кликатимемо! Люди кличуть звичайно на те, щоб дарували щось молодим. У нас і свого доволі. Запросимо знакомих на добрий обід, та й все... кількох сусідів з фармів, Залужних! Наймемо хіба залю десь, в хатах не поміcтимося.

— Аби тільки й біди! — матері погодилися.

— По моєму, — казав Ростислав, — весілля не треба справляти... Ті гроші краще пожертвувати тим, що справді нуждаються...

— Але ж як? — батько здивувався. — Одинаків женити й без весілля? Пожертвуємо, чому ні, і на інвалідів, на вязнів, на школу, але весілля також відтанцюємо...

— Добре! — погодилися молоді. — Ми по вінчанні поїдемо зараз на фарму. Там комусь треба ж бути... Люди побавляться й без нас...

— Про ті справи ми вже з мамами рішатимемо!...

Ірина пошепталася з Ростиславом. Він кивнув головою на знак згоди. Дівчина подивилася на матерей, на батька, написала кілька слів на клаптику паперу й подала пану Ставровичу. Матері якраз прилагодили перекуску. Прочитавши записку доні тато сказав:

— Певно, про мене! Не знати, чи мами погодяться?

— З чим ми мали б годитися? — питала Ростиславова мати.

— Що то у вас знов за секрети? — Іринина мати питала й собі. Тобі, доню, заводити таємниці з мужчинами, та ще проти мамів і не випадало б!...

— Я ж нічого! — дочка виправдувалася.

— А чого ж то в одній родині аж записками починають перекидатися?...

— То вже, жіноча цікавість! — батько сварив. — надзвичайно добрих дітей мами маєте, ось що!

— Це не новина! Знаємо не від нині! — сміялася Ірина Андріївна.

— Не зовсім знаєте!... Діти рішили мій їм дарунок подарувати своїм нерідним матерям по половині. Що ви на це?

— Ще чого бракувало? — мати Ірина відмовилася. — Я маю власні гроші. Вистане з мене!...

— Та й я маю, — сказала друга мати. — Але від дарунку не відмовляюся. Прийме Іруся від дочки, прийму я від сина. Ну, Ірусю?...

Доня кинулася до Ірини Андрієвни. Обняла, поцілувала, піддобрювалася п е с т отливо, жалібним голоско:

— Возьміть, возьміть, матусю! Це ж на згадку сьогоднішнього вечера!... Мами мусять своїх грошей багато мати!... Тата не буде вдома, а нам забракне?... До чужих не підемо позичати!...

— На що ж вам позичати!... Положіть у банки, свої матимете?...

— У банк!... А потому бігай за шість дільниць, виписуй там чеки... Мені зовсім то не подобається!... — доня надула губки. — Бач воно як?... Я твій не такий дарунок взяла, а ти мого не хочеш! — дівчина скривилася скривджена.

— Нехай вже буде по твоєму, ти лестунко мала! — мати Ірина погодилася. Доня підстрибки вхопила у батька перо, швидко росписалася, підсунула до підпису Ростиславові, начеб боялася, щоб матері не роздумали. Чек доручила матерям, нехай вони самі взавтра у банку залагоджують, чи з татом... Мами несподівано обернулися в тисячниць, — діточки по давньому — зіставалися банкрутами...

(Дальше буде).

На шляху пошуків притулку

(Надіслане з Европи).

1. З Ганноверу до Англії

Перший транспорт робітників до Англії виїхав 19. квітня б. р. Після того кожні два-три дні відїздили все нові й нові транспорти. Досі виїхало близько 500 осіб та ще на черзі записаних майже стільки ж.

За цей час надійшло вже багато листів від тих, що поїхали, як з дороги, так і з самої Англії.

Одні листи написані більш вправно, інші менш вправно, але всі пишуть про одне й те ж дають майже однакове уявлення про умови переїзду та про враження, здобуті в Англії.

2. Побутові умови транзитних таборів.

Сливе всі відїжджаючі переходять через два транзитні табори: Поґенгаґен (за 27 км. від Ганноверу) і Зеедорф.

Ось як описує побут в них, наприклад, п. Наріжний в листі за 28. V. 47.:

„**В дорозі** до Англії я вже знахожуся 10 день, а скільки ще буду в дорозі — не знаю. **Оце в дорозі — найбільше дошкульне місце для ДП-еміґранта...** Харчування — „громадське", а тому бідному ДП забагато кишки грають маршів.

Спосіб життя і побут у цих таборах цілковито **таборовий,** і тому, хто в дорозі, здається, що він живе у „добрі" воєнні роки...

Адміністрація транзитних таборів забезпечує: дах над головою (часом драний), ліжко для спання і громадське харчування на базі німецького ДП-раціону.

У Поґенгаґені ми мали сякі-такі столи і стільці в кімнаті і навіть електричне освітлення аж на 15 ват! Могли пити каву й пиво, мали в таборі щоденно кіно-картини, а через день слухали духову оркестру. Снідали, обідали, вечеряли — коли була охота. Спати лягали і вставали так само з власної інізіятиви. Найбільшою вигодою була близькість Ганноверу, і коли комусь бракувало чогось, їхав туди.

Інакше тут, у Зеедорфі. У кімнаті тісно, дах протікає, столів і стільців немає, ліжка — залізні ноші, світла немає, лазять блощиці... Посуду в кухні не вистачає, і до їдальні треба йти з своїм. Про кіно й не згадуйте, про пиво не питайте. Хліб чорний, гірко-кислий. Спізнився до їдальні — Немає обіду.

3. Шкоди від чужоземного обслуговування транзитних таборів.

Той же пан Наріжний пише: — У транзитних таборах і в Поґенгаґені і Зеєдорфі, не зважаючи на те, що основна маса переселенців — українці, ми не чули будьяких оголошень або повідомлень українською мовою. Чутно лише німецьку мову, балтицькі та російську. У Поґенгаґені — перекладач москаль, у Зеєдорфі — балтійці. Наслідки: наші люди часто не розуміють, про про їм оголошують або що наказують робити, і... мають прикрості. Іноді сидять через це у таборі по два-три тижні, ходять із скаргами, але не знають, чи їхню скаргу вірно зрозуміли і чи вірно переклали її англійській владі.

Як правило, жінки й чоловіки мають їхати разом, але часто трапляється, що викликають на пароплав саму жінку або самого чоловіка. Друга половина подружжя іде тоді із скаргою до бюра. Там обіцяють полагодити справу, але в наступний відїзд їх або зовсім не викликають, або знов викликають когось одного, а все це у великій мірі залежить від перекладачів, якими є чужинці.

Отож наш Укр. Допом. Комітет на англійську зону Німеччини має негайно звернути увагу на це явище і дати до цих таборів перекладачів українців.

4. Відсутність українського культурно - національного обслуговування у транзит-таборах.

По транзитних таборах немає ані українських книжок, ані газет. У цій справі також Укр. Комітет та С.-Х.Є. мають негайно прийти на допомогу, закуповуючи та пересилаючи якусь кількість українських газет до цих транзитних таборів.

5. Морем на пароплаві.

Пан Кравчук, один з тих, що поїхав з першим транспортом, 19. квітня, так описує свою подорож у листі за 3. травня:

— Приїхали до Куксгафену. Тут німці перевели легку контролю. Хто мав за 40 марок, мусів здавати їх перед відїздом, але в Англії ними хіба дрова підпалювати: нічого не варті...

Харчування на пароплаві було знамените!

Як поплили від берега, то спершу Північне море було спокійне, тихе. Але згодом, як випливли на середину, — воно надулося, почало ревти й стогнати. Корабель почав хилитатися і декого з наших заколихало...

Та подорож була не довга. За 24. години прибули до Гулля:

Тут знову відбулася легка контроля. Шукали переважно спирту...

Після контролі підіхали омнібуси і ми поїхали, — каже пан Кравчук, — на місце призначення. Там нам дали добрий обід (бо було вже коло 11 год.) і після того ми взялися до праці...

Описи переїзду, що їх надіслали інші наші земляки, мало чим різняться.

6. Англія — новий світ.

Перше ж знайомство з Англією у всіх викликає захоплення, і вони висловлюють задоволення з свого переїзду. Для прикладу беремо один з найповніших описів, з листа о. Кранчука за 3. V. 47. Перші свої враження він подає так:

Умови життя. — Живемо ми у бараках, але вони дуже чисті. Кожен дістав по чотири ковдрі, по два прегарних простирала та по дві подушки. Все це чистеньке, тількищо з магазину, а дістають усі, хто тільки сюди приїздить.

Харчування. — В 8. годині ранку нам дають два кружальця білого хліба з маслом, суп, смажену картоплю з мясом і, хто хоче пити, чай, каву, какао. На обід — те ж саме, тільки додають ще солодке: пундики, вершки, варення, або щось інше. Увечері, в 6. годині, майже те саме, а в 9. годині — вечеря: білий хліб з маслом і суп. Крім того, можна в 10. годині та в 4. год. пійти до кантини і випити чаю.

Одно слово, — підкреслює п. Кравчук, — харчування знамените. Докуповувати абсолютно нічого не потрібно.

Години праці. — У нас (він працює в самому таборі) неділь немає. Працюємо 7 днів, але кожен має вільний день. У мене, наприклад, вільний день випадає у суботу.

Я працюю від 9. год. до 6. год. вечора і маю годину на обід. Робітники ж працюють позмінно: одна партія перед обідом, друга після обіду, а всього 48 год. на тиждень. Але ось що варте уваги: крику, чи будьякого підганяння, тут нема і в заводі!

Платня. — Коли ми приїхали сюди, то дістали від англійського уряду по 1 фунті стерлінгів в подарунок.

Щодо платні взагалі, то немає великої різниці, хто де працює: за перший тиждень праці я дістав чистих (нетто) 2 фун. 10 шіл. На другий — маємо дістати більше, — писав він 3. V. 47, а через півмісяця знову: — „Платня нетто (чиста, після вирахування усіх витрат на харчі, приміщення, обслуговування тощо) до 3 фунтів на тиждень. Вже я зашпарував (зібрав) за цей час 9 фунтів".

Правне становище. — Зараз, на другий день по проїзді (21. IV), до нас завітала англійська поліція з Гулля та харчовий відділ. Харчові картки та картки на одяг дістали зараз же, а персональні документи — пару днів пізніше.

Персональні документи такі, як і для англійців, тільки там зазначено: бездержавник, чи естонець або литовець.

Нам можна ходити всюди, куди кому подобається".

Між іншим, дехто в своїх листах звертає увагу на ті трудноші, які повстають для тих жонатих, які приїхали туди без жодних документів про одружения. Отож, хто втратив їх, мусить якось відновити ще до відїзду до Англії.

Ставлення англійців до нас, — пише п. Кравчук, — дуже добре. Вже позбулися ми того "Verfluchte Auslander" („Прокляті чужинці").

Скрізь дуже чемно поводяться, куди не зайдеш. Я, персонально, дуже є задоволений з того, що поїхав сюди, до Англії. Я живу на тому ступені, як перед війною, або може ще й краще.

Головне: певний, що вже скінчилися ті репатріяції та інше!

Що по чому? — Як приїхали сюди з Німеччини, — продовжує він далі, — то потрапили вже до нового світу!

Тут по магазинах повно всього, чого тільки твоя душа бажає. Хліб, масло, мясо, цукор і одяг — це все на картки. Але таке, як риба-консерви, чи риба свіжа, молоко в збанках, різні овочі, то все це можна дістати без карток, а крім того, можна пообідати в ресторані теж без карток. Кава, Чай, какао — теж без карток. А помаранчів та винограду — цілі гори лежать! Велика помаранча коштує 3 пенси. Шоколяда є теж на картки і без карток.

Після Німеччини це зовсім інший світ!

ЕВЕНТУАЛЬНА НАСЛІДНИЦЯ АНГЛІЙСЬКОГО ПРЕСТОЛА. — Це молода англійська принцеса Елизабет, знята в моменті, коли прибула на спортове, військове ігрище.

7. „Я почуваю себе дуже щасливо!"

У другому листі за 18. V. 47 пан Кравчук знову пише:

— Отже скоро місяць буде, як я на англійській землі проживаю. Я дуже щасливим себе почуваю, що залишив Ганновер, бо тут я **вільний громадянин** і своє життя так влаштував, як, скажімо, у передвоєнний час.

— Я працюю у переходовому таборі. Усі українці, які приїздять з Німеччини, проходять через наш табір... Вчора був у мене К-ут, розповідав про Ганновер. Це щось страшне там діється! Чого вони там сваряться. Чому балтійці могли залишити жінок та дітей і їхати до Англії. Відсоток українців до балтійців дуже малий: на транспорт 500—600 душ буває не більше 20—30 українців.

Тут треба зауважити, що так було зпочатку. Тепер же відсоток українців серед тих, що їдуть до Англії, значно більший: у транзитних таборах — більш половини.

8. Обслуговуючий персонал в таборах з чужинців.

Як свідчать листи тих, що вже в Англії, нижча адміністрація і службовий персонал таборів, набраний з ДП, становлять переважно балтійці. Серед перекладачів чимало також росіян. „У нас у таборі, — пише п. Кравчук, — потрібно було лікаря, то взяли з польського табору. Я, може, буду один з українців, що влаштувався „бюрократом". І хоч маю багато роботи, але почуваю себе дуже гарно: з англійцями можна працювати! Тут нормальне життя з усіх боків".

9. А що ж роблять наші Українські Комітети?

Останні листи, що одержуються від багатьох, бють, проте, на сполох! Матеріяльний бік життя в Англії, після двох десятків років жалюгідного існування у себе дома, а потім у Німеччині, видається нашим робітникам прекрасним, майже казковим, хоча англійці, певно, вважають його за скромний для себе. Ставлення англійського оточення до наших робітників якнайкультурніше. Правне становище — кращого не можна вимагати. Моральне почуття — як і в кожної вільної людини, над якою не стоїть жандарм і не гнітить її одною своєю присутністю. Але є і негативне. [illegible] нашим робітникам гостро дає себе відчувати одірваність, сиротливість, та ще при незнанні мови оточення.

Балтійців, росіян — зустрічають їхні земляки, закликають „на чашку чаю", на товариську бесіду; приносять книжки, газети, створюють рідне оточення. Україні ж — сиротами...

А що ж роблять наші два Українські Комітети в Англії Чому не налагодять культурно-національного обслуговування прибулих?

— А гей-гей! Брати наші за Ляманшем, озовіться!...

—ро й.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З НАШИХ ВИХОВНИХ УСТАНОВ.

В Академії Преч. Діви Марії, приміщеній у віллі Тейбл Рак, коло місцевості Словтсбурґ, у стеті Ню Йорк, яких 30 миль на північ від міста Ню Йорку, відбулося в неділю 22. червня 1947 закінчення шкільного року для 20 дівчат, учениць середньої дівочої школи („гайскул"), при чім дві з них відбули матуру („градюейшен"). Школа проіснувала два роки і обіймає вже повні 4 кляси. На свято прибуло яких 200 людей. Крім учениць і учительок, прибули священики, сестри-Служебниці, батьки учениць, запрошені й принагідні гості. Це не мале число, коли взяти під увагу, що Академія приміщена цілу милю від головного шляху, серед гір покритих лісами. Треба догадуватися, що гостей стягло сюди не лише само бажання прислухатися пописові учениць, але теж і цікавість оглянути оцю казочну шкільно-монастирську палату, про яку рознесено між українським громадянством легендарні чутки. Хто приїхав сюди перший раз — а був це прегарний літній день — і станув на терасі, на якій побудована палата, міг справді почуватися гордим, що недавня українська імігpація могла здобутися на свою середню школу в місці, окруженім маєтками американських мільйонерів і в недавній палаті, збудованій мільйонером, тепер переміненій на монастир с. Служебниць і школу.

За такими почуваннями пішла теж і дійсність: серединою колишньої бенкетової кімнати, тепер перміненої на шкільну авлю-авдиторію з відповідною обстановою, перейшли учениці традиційним — при таких оказіях — походом і зайняли місця на естраді. Між ними матуристки в кремових тоґах і біретах. Одна з них, Маріон Вовк, виголосила при кінці слово по українськи, друга, Лілія Трусевич, по англійськи. Решта програми була виповнена добре вишколеним дівочим хором і промовами: студентки Филис Пецак (по українськи); Евгена Рогача (з Филаделфії, який роздав медалі; о. Йосифа Бернера (з Соферн) по англійськи і о. М. Сціндла (з чина Ізбавителя з Нюарку) по українськи. Замітні були медалі, фундовані добродіями школи: о. С. Бахталовським з Нюарку; о. д-ром С. Гринюхом з Вашинґтону і приявним на святі д-ром Л. Цегельським з Филаделфії. Крім того роздані були класові медалі, уфундовані бувшою власницею маєтку, панею Юлією Морґан - Гемилтон, дальше о. Д. Ґреськом, з Клівленду і о. В. Білинським, з Дітройту. Медалі були роздані найвизначнішим ученицям в різних предметах. Церемонія передачі медалів була побіч роздачі дипломів головною атракційною точкою і вона вказує на далеко наперед придуману методу для заохоти студенток до студій.

За інформаціями настоятельки сестри Евфрозини, згромадження С. С. Служебниць, яка була приявна на святі разом з іншими численними гостями з Филаделфії, управляє монастирем в Словтсбургу і веде хор с. Созанна, а деректоркою школи є с. Корнелія. Крім цього є пять сестер учительок. В українській мові викладають релігію й історію України, а української мови учать як предмету. Духовним управителем є о. Обушкевич.

Приявні гості, між якими, крім вичислених уже, були приявні: д-р П. Дубас з жінкою, і Богдан Катамай з Филаделфії, а з Ню Йорку д-р С. Демидчук, і багато інших гостей з ближчої й дальшої околиці, були приємно здивовані чистою українською мовою, якої вживають С. С. Служебниці, хоч вони роджені в Канаді (де є їх матірний дім), або в Стейтах. Це вказує на дух, у якому виховуються теж і учениці Академії. Це теж мотив, чому про цю школу належиться ширша згадка в українській пресі.

Світозір.

(Продовження зі стор. 1-шої).

ГЕН. АЙЗЕНГАВЕР БАЧИТЬ МОЖЛИВІСТЬ ВІЙНИ ПРОТЯГОМ ОДНОГО РОКУ.

ДОМАГАЄТЬСЯ ЗБІЛЬШЕНИХ ФОНДІВ НА АРМІЮ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ МИРА

Вашингтон, 29. червня. — Генерал Айзенгавер заявив вчера в конгресі, що американська армія є тільки „бідною другою" в порівнанні зі советською. Зізнаючи на закритій сесії сенатської Буджетової Комісії, він домагався не тільки признання для армії дотеперішних 375,000,000 долярів, але й додання 103,000,000 нових фондів, на покриття збільшевих потреб боєвої авіяції. На загальні потреби департаменту війни Палата репрезентантів вже ухвалила 5,280,000,000 долярів готівкою та 280,000,000 долярів контрактово на найблищий буджетовий рік, що починається 1. липня. Тоді, як департамент війни не бачить можливостей війни протягом найблищих 12 місяців, ген. Айзенгавер заявив, що „така можливість не є виключена". Генерал в дальшому заявив, що сьогодніне положення в світі вимагає сильного „натиску на мир", що може зробити тільки сильна американська армія. Деякі сенатори опісля заявили кореспондентам, що твердження ген. Айзенгавера зробили велике враження. Дебати над буджетом почнуться в сенаті в понеділок.

БОЛЬШЕВИЦЬКА „ПРАВДА" ВИСМІВАЄ ГЕН. АЙЗЕНГАВЕРА.

Москва, 28. червня. — Московська партійна „Правда" помістила сьогодні карикатуру ген. Айзенгавера, на якій представлено шефа Штабу Американської Армії, як він веде цю армію до боротьби в обороні Північного Полюса. Як єдиних ворогів там представлено одну ескімоску з двома дітьми, полярного медведя, кілька тюленів та пінгвінів. Генерал їде „джіпом", озброєний кулеметом, двома містолями, мапами, періскопом і телескопом, радаром і телефоном. За генералом представлено чоловіка, якого називається „пересічним американцем" та який запитує: „В чому діло, генерале?" В уста гененерала Айзенгавера вкладається таку відповідь: „Це, власне, є місце, звідкіль йде загроза для американської свободи". Автором рисунку є Борис Єфімов, той сам, що під час війни вславився своїми карикатурами Гітлера, Герінга та Гебельса.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

З похорону бл. п. Теклі Лазути на скитальників.

У понеділок, 25. червня відпровадила нюйорська громада на вічний спочинок бл. п. Теклю Лазутову, помершу у четвер попереднього тижня. Коли після похорону зійшлися люди на перекуску, пані Марія Марусевич візвала приявних, щоб зложили на честь небіжки жертву на скитальників. Мотиви подала такі: Небіжка була одною з найдавніщих громадянок, що помагала творити народнє життя між українськими жінками. Вона була членкою Жіночої Громади, якої головою є саме п-ні Марусевич. Це товариство перемінило свою назву з колишнього „сестричного братства св. Ольги", яке було зорганізоване в 1900 р. як відділ будучого У. Н. Жіночого Союзу, одначе до цього не дійшло.

Після першої промовниці добавили ще свої спомини: д-р Л. Цегельський і д-р С. Демидчук. Вони пригадали, що покійниця була одною з перших громадянок, що пустилися на „бизнес" бо провадила український ресторан, зпочатку сама, а опісля зо своїм мужом, звісним громадянином, Василем Лазутою. Працюючи в своїм підприємстві, небіжка жертвувала великі, як на наші відносини, гроші, (разом яких $10,000) на утримання Українського Народного Дому, якого її муж був довголітним головою. Попри те обоє ніколи не щадили жертв на різнородні цілі, а коли почалася акція на допомогу скитальникам, покійниця була одною з перших, що дала $100 жертву (через тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу) на заклик „Свободи". Небіжка походила з колишньої парафії піонірa української еміграції о. Івана Волянського в Галичині і плекала його память в Новому Світі. Минулого року, разом зі своїм чоловіком, зарядила заупокійне богослуження в церкві св. Юрія за о. Волянського.

Вислухавши таких споминів, приявні зложили $82, які передано Обєднаному Комітетові в Ню Йорку для висилки разом з іншими фондами до ЗУАД Комітету у Филаделфії.

Р-р.

—o—

ВЕСТ ІСТОН, ПА.

Збірка на скитальників.

Після проголошення зазиву о. М. Колтуцького в місцевій українсько-катол. церкві, щоб помагати українським скитальникам, пішли наші хлопці в церкві за збіркою і дістали $75.50. За збіркою ходили: Степан і Йосиф Колодруб, Винцеш і Іван Терлецький.

Жертви склали: по $5: обоє Терлецькі, М. Колодруб; В. Боднарський $3; по $2: Дашевський, М. Когут, С. Когут; по $1: І. Завоскі, З. Загачевський, М. Підгайний, М. Плечан, М. Покривчак, Савчук, А. Славіш, (мол.), Славіш, Б. Терлецький, В. Терлецький, А. Верисюк, Д. Верисюк, А. Колодруб, С. Колодруб, П. Колодруб, І. Даш, Габриловйч, І. Габрилович, М. Борота, Гутник, М. Капраль, Кемп, М. Корецький, Ю. Кульчицька, С. Кузмак, І. Терлецький, Г. Яворський, Т. Корчун, М. Горон, М. Загоріко, О. Гринків, Г. Гринків, Гудз, І. Рудавський.

Зібрані гроші вислано до З. У. А. Допомогового Комітету в Филаделфії.

Степан Терлецький.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Допомогове віче Обєднаного Комітету.

Серед зливного дощу в суботу 14. червня неповних 200 людей зійшлося на віче, довго наперед заповіджене Обєднаним Комітетом Українських Національних Товариств. Були заповіджені промовці: д-р Володимир Галан, ген. директор Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету, пані Іванна Бенцаль і д-р Ярослав Макарушка. Перший промовець клав натиск на значіння існування окремого Українського Допомогового Комітету з федеральною авторизацією в такому часі, коли нема окремої української держави в повнім розумінні цього слова; дальше спинився над ціллю Комітету, в першу чергу згадав про оборону українських скитальників і засоби, якими комітет несе допомогу, як моральну, так і фінансову. Півгодинний реферат д-ра Галана виснив багато невідомих справ і зблизив приявних до референта до тієї міри, що перед замкненням віча посипалося багато додаткових запитів, на які референт дав вичерпні відповіди.

Пані Бенцаль говорила про значіння праці Української Жіночої Секції, головно через пакування й висилку одягів до Европи; опісля пригадала на конечність переведення кампанії серед усього громадянства за повну збірку одягів, інакше на зиму скитальники опиняться знову в нестерпних відносинах. Бесідниця заповіла місцеву кампанію за збірку одягу і подала адреси, де мають бути одяги знесені.

Д-р Макарушка, це недавно прибулий імігрант зо скитальщини. Він доводив, що українська скитальщина, спричинена ворогами-окупантами України. Скитальщина це теж свідоме діяння відповідальних людей, щоб уратувати для української нації освічені й вироблені одиниці для будучої праці. З цих причин скитальники повинні дістати повну підтримку від українців в Америці — твердив д-р Макарушка.

Віче отворив голова Об. Комітету, адв. Микола Гаврилко, а потім передав ведення секретарці Марії Демидчук. Переведена на салі збірка принесла $367, одначе деякі представники товариств заповіли, що донесуть складки, які вже є в товариствах і тоді подасться до прилюдного відома імена жертводавців. З віча вислано резолюцію до конгресового Правничого Комітету і референта, конгресмена Вилиема Г. Страттона з домаганням підтримати законопроект для отворення іміграції для скитальників.

Р-р.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7383. Гавриш Володимира (Примак), Смолинець Петра з Любачева, Шлятер Катерини від Говриш Марії.

7384. Гладун Гринька і Михайла, Лібер Паньки з села Черче, Рогатин, від Саламовський Миколи з с. Залужне, Рогатин.

7385. Масюк Степана з села Багнюки, Брест над Бугом, від Масюк Ольги.

7386. Гнатківський Івана з с. Стінка, Бучач, Боєчко Михайла від Гнатківський Івана.

7387. До родини Бабяків з Бучача, до родини Гнатових із Слобідки Горішної, Монастириська, від Гнатів Степанії (Бабяк).

7388. Пасалюк Михайла, Розпачук Юрка з с. Вербовець, Косів, від Мамчук Михайла.

7389. Бараницький Станислава, Бараницька Тетяни з Ричичан, Городок, від Андрущишин Теодора.

7390. Слотюк Никифора з с. Серетець, Здорів, Король Марії з с. Серетець, Зборів, Левицький Володимира з с. Загіря, Зборів, Левицький Маріяна від Слотюк Павла.

7391. Гульницький Михайла Констинтанович з Рибаки, Белогродинск, від Гульницький Йосипа.

7392. Харамбура Олекси, Голубець Володимира з Яворова від Станько Ілі.

7394. Габрин Федора від Габрин Федора сина Івана з села Горбки, на Закарпаттю.

7395. Піхурський і Бабій Петра з Бережан від д-ра Манацький Осипа-Олександра.

7396. Петрух Василя з села Кошелів, Жовква, Щинсний Станислава з с. Дубляни, Самбір, від Сеґер Степана.

7397. Бобко Василя с. Яцка з с. Острожец, Мостиська, від Романишин Івана.

7398. Рогач Параски з с. Завої Сянік, від Філь Івана.

7399. Гринда Анни з с. Завої, Сянік від Гринда Степана.

7401. Лазута Василя, Барчак Антона і Заґвоцький Йосипа від Микуш (Заґвоцька) Анастазії з с. Мешковичі, Тернопіль.

7402. Чикальський Юрія з с. Чанижа, Камінка Струмилоса, від Мудрик Володимира.

7403. Грай (Левицька) Розалії з с. Вірочко, Перемишль, від Арвінська Юлії (Сірко) з с. Перекона, Перемишль.

7404 Цюна Павла з с. Вишнівчик, Перемишляни, від Цюна Михайлини.

7405. Майкович Теодора з с. Явірник, Сянік, від Ульчак Марії.

7406. Олійник Миколи, Зелений Степана від Олійник Степана з села Яблонів, Тернопіль.

7409. Шевчишин Івана сина Степана з с. Говилів Великий, Кумка Івана, Сидор Ілька з с. Говилів Малий, Теребовля, від інж. Марущак Дмитра з села Говилів Малий.

7410. Микловчик Марії з с. Невидзке, Ужгород, від Феденець Юліяна з с. Великі Бички, Закарпаття.

7411. Саморін Івана Абрамович ст. Єфремівка обл. Донська та другів і знайомих від Білоусов Івана Борисевич.

7412. Лях Михайла і Івана з села Крамарівка, Ярослав, від Лях Софії.

7414. Шостак Михайла з с. Сабанівка, Радехів, Сало Семена з с. Вільха Сушанська, Радехів, від Стефанюк Степанії.

7415. Підрезюк Василя і Михайла, Шостак Михайла з с. Сабанівка, Радехів, від Гоцук Йосипа.

7416. Токарів Николая, Никодим Лаврентія від Токарев Валентина.

7417. Шимків Василя з села Кізлів, Тернопіль, Цішевський Луіса з с. Кізлів, Тернопіль, Куїнір Дмитра, Шимків Миколи і Павла з с. Кізлів, Тернапіль, від Конарська Марії.

7418. Філь Михайла с. Гриня, Рогунчина Марині і Пазі, Дупівка Михайла усі з села Городок від Філя Пелагії.

7419. Сливканич Василя сина Григорія з с. Смільник, Лісько, від Сливканич Івана сина Леона.

7420. Стецишин Розалії і Юстини з с. Рінчиці, Дрогобич, від Юнак Петра.

7321. а) Василовський Гнат з с. Чехи, Броди, Кокір Оксани з Олеська від о. Висоловський Евстахія з Теребовлі і Олеська.

7421. в) Даткун Івана з с. Богатківці, Тернопіль, Левицький Івана, Лепета Гринька, Скорупа Юрія від Даткун Софії з Тернополя.

7421. г) Теліщевський Володимира і Катерини від Максимяк Степана з с. Крихів, Тернопіль.

7421. г) Кривий Андрія з Тернополя від Яцусь Івана.

7421. д) Фішер Олекси, Брішна Марії від о. Бачинський Степана.

7421. е) Могільов Анни зі Сквири від Марценківська Ванди.

7421. є) Пельц Йосифа, Кірніцький Михайла зі Львова від Жук Михайла.

7421. ж) Цьорох від Чапельська Анни, дочки Куриловича Володимира зі Львова.

7421. з) Паприло Марти, Процик Антона з Борок Малих від Процик Степана.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру $1\frac{1}{2}$ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую в дуже важній справі **БАСЬКІ ЦАР,** з села Войткова, повіт Лісько. **ГАНЯ ФУКА** з села Веремінь, пов. Лісько. Хто би про них знав, або вони самі, хай пише:

FESKO FUKA
569 Rhoades St., Phoenixville, Pa.

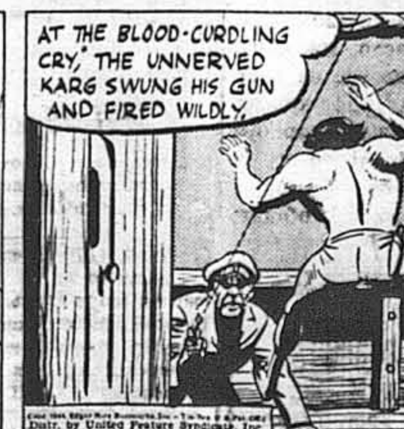
ТАРЗАН, ч. 1631. Дівчина має щастя.

Відвернувшися від дверей, Тарзан побачив, як зрадливий капітан замірився та вицілив револьвер на одного леопарда.

Видавши оклик малпячого самця, Тарзан скочив на злобного дикуна.

Кров заклекотіла в капітанові під враженням такого оклику і він вистрілив дико з револьвера.

Куля пролетіла без шкоди, а негайно теж випав з його рук револьвер.